

UNIVERSITAS **MAGASINET**

—Jeg trodde
jeg skulle dø

Les portrettintervjuet med Anna
of the North på s. 4-7

MARIA T. PETTRÉM
magasinredaktør

HANNE MARIE
LENTH SOLBØ
magasinfotosjef

ANNA TORST SAATVEDT
OG ALEKSANDER NAUG
på desken

BOKHYLLA

Hvilken bok fikk Thomas Hylland Eriksen til å se annerledes på verden? Og hvilken bok bringer ham tilbake til tiden som hovedfagsstudent i en fiskerlandsby på Mauritius som 24-åring?

side 3

PORTRETT

Nå fester hun med The Weeknd og lager musikk med Tyler the Creator. Men for ti år siden hadde Anna of the North kun ett mål: Å overleve.

side 4 til 7

REPORTASJE

«En person har tatt livet sitt i en bil», sier stemmen i den andre enden av telefonrøret. Eivind (28) klapper sammen pensumboken og setter seg inn i utrykningsbilen.

side 8 til 13

FOTOREPORTASJE

Da det ble slutt med kjæresten, flyttet Maren Saedi (25) til Helgelandskysten og overtok et landhandleri.

side 14 og 15

PAKKER INN LIKET: Eivind (28) åpner døren inn til garasjen på Jølstad begravelsesbyrå der utrykningsbilene parkeres og vaskes. Når Eivind skal hente døde, har han med seg bodybag som han pakker liket inn i, tilfelle det er mye væske. På slike vakter skiftes pentøy ut med stellefrakk, munnbind og hansker.

I HYLLA TIL HYLLAND

NÅR HAN ER FERDIG MED EN BOK FORTSETTER THOMAS HYLLAND
ERIKSEN ALLTID SAMTALEN MED FORFATTEREN INNI SEG.

TEKST: Therese Norum Halvorsen
FOTO: Emeline Pischedda

**«Purity and Danger» (1966)
av Mary Douglas**

– Dette er en sånn bok som gjør at når du har lest den ser du litt annerledes på verden etterpå. Det er ikke mange bøker som gjør det med deg. Boken forteller om det grunnleggende behovet mennesket har for å skape orden i verden. Mary Douglas var den første som beskrev dette med rent og urent – at det sier noe om kroppen, individer og samfunnet, og hvordan samfunnet speiler individet. Jeg snublet over denne da jeg var ung grunnfagsstudent, og den ga meg noen verktøy til å forstå verden bedre. Den fortalte meg at god antropologisk forskning kan brukes til hva som helst; til å forstå mennesket, verden og samfunnet. Den har vært en fantastisk viktig bok for meg.

**«La Vie mode d'emploi» (1978)
av Georges Perec**

– Denne minner litt om sjakk, en labyrint, eller et puslespill. Jeg leste den på fransk og den skapte en begeistring over at verden er et fantastisk sted. Og ikke minst at det er et sted hvor folk har de mest sinnsyke prosjekter. Som en mann i boken som først bruker ti år på å lære seg å male akvarell, og deretter reiser jorda rundt i 20 år og maler 500 akvareller. Det er jo galskap, men samtidig et uttrykk for rikdommen i verden og i oss mennesker. Romaner som dette gjør verden til et rikere sted og livet mer verdt å leve. Du lærer noe av det. Hvis du er interessert i alt, som fyren som skrev denne boka, er ingenting kjedelig.

HVEM: THOMAS HYLLAND ERIKSEN (57)

Hva: Professor i sosialantropologi
Aktuell med: Bokspalte «Hyllands Bokhylle» i Morgenbladet. Ga ut «Boomtown» i 2018.

**Det er god kunst
å gjøre veldig mye
ut av veldig lite**

«Karavane» (1974) av Tor Åge Bringsværd

– Denne boken leste jeg da jeg var i tenårene. Den fortalte meg at du kan gjøre hva du vil innenfor skjønnlitteratur. Han har for eksempel historier om Bløtkakemannen, en slags terrorist som kaster bløtkaker på maktmennesker for å få dem til å se komiske ut. Hele boken er slik, fantasiskapende og gjør at jeg får lyst til å fabulere videre selv. Bringsværd er fantastisk god til å formulere paradokser og «one-linere». Han er på en måte Norges Kurt Vonnegut. Jeg likte hvordan han forente det morsomme med det alvorlige, og det grunne med det dype, på en leken måte.

**«Ulysses» (1918)
av James Joyce**

– Når jeg blar igjennom og leser dialogene i boka nå, bringer det meg tilbake til hvordan det var å være 24 år gammel hovedfagsstudent på Mauritius. Og det er en deilig følelse. Jeg var i en fiskerlandsby hvor de ikke hadde strøm, så folk gikk og la seg tidlig. Der hadde jeg god og langsom tid, og kunne sitte om kvelden i timevis å lese og røyke sigaretter, og drikke kaffe og rom. Da leste jeg Ulysses – et overflødigshetshorn av språklig kreativitet. Han tar en relativt vanlig dag i livet til relativt vanlige mennesker i Dublin, og klarer å gjøre det til noe medrivende og spennende. Det er god kunst å gjøre mye ut av lite. Denne boken er en hyllest til livet.

RASTLØS: Til tross for at Anna trives best hjemme i Norge, er hun ikke redd for å dra ut og utfordre seg selv. Hun er redd for å bli for komfortabel – da kommer depresjonen.

ANNA VS. THE NORTH

NÅ FESTER HUN MED THE WEEKND OG LAGER MUSIKK MED TYLER THE CREATOR. MEN FOR TI ÅR SIDEN VILLE ANNA OF THE NORTH BARE OVERLEVE.

TEKST: **Gina Grieg Riisnæs**
 FOTO: **Henrik Follesø Egeland**

– **Jeg trodde jeg skulle dø.**
 Året er 2008. Anna er ute og går med faren. De er på vei hjem når beina plutselig knekker sammen under henne. Anna faller om. All energien er som revet ut av henne. Det føles som om kroppen ikke klarer mer. Nå dør jeg, tenker hun.
 Foreldrene kjører henne rett til legevakten. De tror Anna er alvorlig syk. Det tror legene også, men de er overbevist om at det er psykisk. De vil legge henne inn på mentalsykehus. Anna er bare 17 år. Hun nekter.

Klø seg på ballene
 – Det høres sykt klisjé ut, men en dag sa jeg til en kunde: «Neste gang du kommer inn i butikken og ikke ser meg, er jeg i et annet land», forteller Anna Lotterud (28).
 Det brune, våte håret henger over den sorte genseren. Hun var i dusjen da Universitas ringte på, og beklager forsinkelsen. Nå sitter sangeren med knærne oppunder seg i sofaen. På bordet ligger livets viktigste eiendeler; iPhone, astmamedisin og vannflaske.

Fem år etter at hun tok musikkverden med storm under artistnavnet Anna of the North, bor hun fortsatt som mang en student i kollektiv. Selv studerte hun grafisk design i Melbourne i Australia, langt unna trygge Gjøvik hvor hun vokste opp.
 Men før hun reiste dit, jobbet hun som daglig leder i en barnebutikk på Bislett – en periode hun beskriver som tung og trist. Butikkens trofaste kunde var en blotter, som jevnlig kom inn for å klø seg på ballene.
 – Tenk da, at du først skal blotte deg, så velger du en barnebutikk? spør hun vantro.
 – Stakkars!

Flerfarget sopp
 For Anna døde ikke den dagen legen ville legge henne inn på mentalsykehus. Tvert imot. Hun nektet å tro at hun var psykisk syk, og krevde at legen tok alle mulige fysiske tester for å sjekke hva annet

som kunne være galt. Idet prøvene kom tilbake, ble planene om mentalsykehus raskt lagt vekk.
 – Blodverdiene mine var helt borte. Jeg hadde nesten ikke blod i kroppen.
 Like etter fant de grunnen til at helsen gjorde et svalestup. Det var mugg i huset.
 Møtet med den flerfargede soppen satte en støkk i sangeren. Nå går hun alltid med astmamedisinen lett tilgjengelig.
 Med inhalator i kofferten, satte Anna kurs mot Melbourne. Planen var å fortsette studiene som grafisk designer, som hun hadde begynt på i Norge.
 – *Hvordan var det å ta steget ut av komfortsonen?*
 – Det var dritkjipt. Men veldig verdt det.
 Vennene i Norge trodde først ikke på henne da hun fortalte om reiseplanene. Hun var jo ikke «en sånn person som reiser». Men hun trosset fordommene, og reiste til andre siden av kloden.
 Etter en fuktig kveld på byen møtte hun produsent Brady Daniell-Smith. Det skjednesvangre møtet fant sted på en bar i Melbourne, hvor Brady spilte en gig. Vennene hennes hadde hørt henne klimpre på vorset, og sa til barmannen at Anna måtte spille i pausen.
 Anna frøs til idet han kalte henne opp på scenen. Den første tanken som slo henne var et rungende nei.

– **Jeg var livredd**
 Musikken har vært en livline for Anna så lenge hun kan huske. Med pianist-faren som forbilde, begynte hun allerede som fireåring å lage egne tekster og melodier. I mange år eksperimenterte hun med musikken, godt gjemt bak lukkede dører. Men i kongeriket Jantelov virket drømmen om å gjøre hobbyen til karriere, for stor og uoppnåelig.
 – I Norge virket det bare ikke som noe man kunne jobbe med. Her kan du ikke si at du er musiker før du har en million streams på Spotify.

Men i Australia møtte Anna en helt annen kultur. Hun opplevde folk som mer åpne. Da hun ble kalt opp på scenen i Melbourne, var det ikke annet å gjøre enn å ta steget.
 – Jeg var livredd, minnes hun.
 Det var første gang hun fremførte musikken sin for andre enn seg selv. Og hun imponerte, scenskrekke og promille til tross. Langs Australias gyldne kyst fant Anna rom for å åpne seg mer for den hittil godt skjulte drømmen.
 – Du sender ting ut i universitet, så får du tilbake. Alle har en drøm innerst inne, men med en gang du sender det ut, så kommer noe som regel tilbake.

Kort tid etter møtet dannet Anna og Brady duoen Anna of North. Sammen ga de ut sin første singel SWAY til braksuksess. Plateselskaper tok raskt kontakt. I dag er Anna takknemlig for at karrieren tok brått sats, uten at strategiske femårsplaner lå til grunn.
 – *Føler du at det var «meant to be»?*
 – Litt. Universet har sine måter å gi tilbake på. Eventuelt så var det bare superflaks, reflekterer hun, og trekker på skuldrene.
 – Jeg hater å prestere foran folk, så det er jo litt morsomt at jeg valgte denne karrieren, innrømmer hun.
 – Men kanskje det er grunnen til at jeg gjør det, for å utfordre meg selv.

Brudd
 Etter at hun ga ut debutalbumet tok det ikke lang tid før hun og Brady ble kontaktet av Kygo, som lurte på om de ville varme opp for ham på Europa-turnéen. Siden da har hun også laget musikk med artister ►►

– Det er liksom ikke plass til flere artister her i landet. Men så fort noen gjør det stort i utlandet er folk i Norge sånn «ah, dét er go’jenta vår, det»

ANNA LOTTERUD (28)

- Oppvokst på Gjøvik
- Studerte grafisk design ved Hallingdal Folkehøgskole og University of Melbourne
- Ga ut debutalbumet Lovers i 2017
- Aktuell med album nummer to i oktober

UENDELIG INSPIRASJON: Anna har skrevet over hundre utkast til sanger til det nye albumet. Inspirasjon finner hun overalt, og lager en sang i dusjen hver morgen.

HAPPY PLACE: Sangeren er lykkeligst når hun lager ferdig en sang – og når hun er to øl på vei med gode venner.

« som Tyler, the Creator og Frank Ocean. Det til tross for at hennes første album ikke fikk en særlig varm mottakelse i hjemlandet.

– Det første albumet mitt floppet totalt i Norge, sier hun.

VG ga albumet terningkast 2, og omtalte det som «generell bakgrunnsmusikk». The Guardian på sin side listet albumet i oversikten over «Hidden gems of 2017».

– Det er liksom ikke plass til flere artister her i landet. Men så fort noen gjør det stort i utlandet er folk i Norge sånn «ah, dét er go'jenta vår, det», imiterer hun, og hytter jovialt og ironisk med neven.

Nå er album nummer to godt på vei, men hun og Brady har gått hvert til sitt.

– Vi hadde veldig forskjellige visjoner på slutten,

forteller hun om det musikalske bruddet.

Det nådde et punkt hvor Anna ikke kunne stå for alle sangene de lagde. Da ble det vanskelig å være ansikt utad for duoen.

I dag snakker de ikke sammen lenger. Advokater måtte involveres for å gjøre det på en ordentlig måte. Og splittelsen var nødvendig for å være tro mot det Anna vil fortelle med musikken.

– Alt jeg gir ut skal være personlig og ha en mening, forklarer hun.

Da de sluttet å jobbe sammen, var Anna usikker på om hun fortsatt ville dyrke musikerkarrieren på egenhånd. Hun var ikke overbevist om at hun var flink nok. Men det gikk fort over. Nå er hun langt på vei med nytt band. Albumet lages delvis i Oslo, London og

L.A. Det medfører mye reising.

– Sorry, den her må jeg bare ta, unnskylder Anna, idet telefonen ringer under intervjuet.

Hun er i ferd med å bestille flybilletter til London, hvor hun setter kursen om et par dager for å lage musikkvideo og gjøre ferdig album.

– Jeg nekter å fly RyanAir, forteller Anna idet tele-

Jeg tror jeg klarer å være meg selv. Men hvem vet, kanskje jeg plutselig mister huet mitt helt

TURNÉLIVET: I april turnerte Anna i USA; innom Boston, Washington D.C., New York, L.A. og San Francisco. Reaksjonene var overveldende. — Det var dritbra, oppsummerer hun, med et stort smil.

fonsamtalen er over.
– Det er nok så diva jeg klarer å bli.

Drikker aldri
Når Anna står foran publikum, koser hun seg. Men det har ikke alltid vært like enkelt. Til tross for at hun ikke ble erklært psykisk syk som 17-åring, har hun kjent mye på angsten. Særlig sceneskrek. Men den vil hun overvinne helt selv. Derfor bestemte hun seg tidlig for ikke å bruke alkohol som støt-tehjul når hun står på scenen.
Allerede etter første ordentlige konsert på Uhørt i 2014, valgte hun aldri å blande alkohol med musikk igjen. Før hun gikk på scenen, drakk hun to øl for å roe nervene. Da hun sto foran mikrofonen, gikk hjernen blank. Hun husket plutselig ikke teksten.

– Jeg drikker aldri før konserter, erklærer hun. Nå trenger hun bare én ting før hun inntar scenen.
– Astmamedisin!

Han med håret
– Forrige gang jeg var i L.A. dro jeg på hjemmefest hos... Agh! Hva heter han igjen?
De brune øynene ser spørrende på Universitas' utsendte.
– Han der med håret?
«Han med håret» er The Weeknd. Der følte hun seg derimot ikke helt komfortabel. Festen ankom hun med rapperen Blood Orange. Gjestene kastet seg over han som gribber.
– I mange sånne sammenhenger er det folk som mingler fordi de er ute etter noe. Jeg klarer ikke helt det.

Selv synes hun ikke det er vanskelig å holde beina på bakken i stjernemylderet.
– Jeg tror jeg klarer å være meg selv. Men hvem vet, kanskje jeg plutselig mister huet mitt helt, spør hun, med et skjevt smil.
Anna vil først og fremst skape for seg selv.
– Jeg skal lage musikken jeg liker. Jeg vil aldri lage noe for at det skal treffe kommersielt.
Sangeren vet ikke hva slags musikk hun vil lage. Men hun vet at hun ikke vil sette musikken sin i bås. Det tror hun stopper kreativiteten.
– Jeg vil bare gå inn i et studio, samarbeide med noen og ha det kult. Uansett om vi lager reggae eller synth-pop. Så lenge det er fett, så kan jeg gi det ut.

magasin@universitas.no

DØDSPROFF

I STARTEN SYNTES EIVIND DET VAR
RART Å HENTE EN DØD PERSON. NÅ ER
HAN VANT TIL DET.

TEKST: Thea Rosef
FOTO: Gina Grieg Riisnæs

«En person har tatt livet sitt i en bil», sier stemmen i den andre enden av telefonrøret. Eivind (28) klapper sammen pensumboken, finner frem stellefrakk, munnbind og hansker, og setter seg inn i utrykningsbilen.

Et annet sted i Oslo, på et av byens sykehus, står Karianne (24) og venter på heisen som skal ta henne ned til kjølerommet i kjelleren. Foran henne på trallen ligger det en livløs kropp.

86 prosent av norske studenter oppgir at de har en deltidsjobb ved siden av studiet, viser tall fra SHoT-undersøkelsen for 2018. For noen innebærer deltidsjobben lange dager bak kaffemaskinen, kassaapparatet på Kiwi, eller i prøverommet på H&M. For andre innebærer jobben stadige møter med døden.

- Vil du se inni?

– Jeg tror kanskje det var forventningene til hvordan liket skulle se ut som var verst. Man stålsetter seg ved å tenke det verste, og så var det ikke like ille da vi kom dit. Det er vel en slags forsvarsmekanisme.

Eivind Svenningsen (28) er kledd i mørk dress, med hvit skjorte, slips og dressko. Han jobber med livets absolutt siste del – begravelsen. Nå står han omgitt av mursteinsvegger og møbler trukket i rødt og grønt stoff, og viser vei rundt på Jølstad begravelsesbyrå på Grefsen. Han peker i retning kjelleren der det skal være morgenmøte.

Til tross for at de ansatte her jobber med død hver dag, er møtet fylt med latter og spøk mens de går gjennom dagens oppgaver.

Etter møtet forklarer Eivind høflig, og med en noe forsiktig fremtoning, at vi nå må flytte oss opp en etasje, fordi en avdød skal hentes på sykehus og fraktes til kjølerom i kirken.

Rommet over er tettepakket med kister innpakket i papp, stående tett i tett på høykant, klare for å kjøres ut. Eivind og to kollegaer pakker ut en hvit trekiste.

– Vil du se inni? Det er ingen der altså, smiler kollegaen og åpner lokket.

Veggene i kisten er dekket med hvitt stoff, og oppi ligger pute, madrass, skjorte, teppe og ansiktsduk.

Eivind har jobbet i begravelsesbyrået i tre år. En av oppgavene hans er å stille i stand begravelser, og være en støttespiller for familien til den avdøde.

– Det handler om å legge til rette for dem. Så jeg er ikke trist på jobb, selv om begravelsen er trist. Det er bedre for pårørende å få et smil enn at jeg er påtatt lei meg.

Eivind hjelper til å bære kisten ut i bårebilen som venter utenfor, og kollegaene kjører av gårde i den sorte bilen med kors på taket.

TIL STEDE: Eivind liker å ordne alt det praktiske rundt begravelsen. Han pynter med blomster i kirken, deler ut program for seremonien, og hjelper til slutt å bære ut kisten.

Munnbind og hansker

I et av rommene i begravelsesbyrået er det utstilt ulike modeller av urner og kister i alle typer farger, fasonger og prisklasser. Alt fra urner som ligner trestubber, til mahognibeisede kister av kirsebærtre. Ved vinduet er det satt frem to stoler og et bord, med en boks papirlomme-tørklær plassert på midten.

– Pårørende i dyp sorg kan synes det er vanskelig å velge, og da hjelper vi dem med veiledning. Den vanligste kisten er den i hvitt tre, forteller Eivind, lik den han bar ut i bære bilen tidligere på dagen.

Eivind åpner døren inn til garasjen og går mot bilene han bruker ved utrykning. Den store varebilen gjør Eivind liten ved siden av, der han står og forteller om hvordan det er å hente døde mennesker. Ved slike vakter skiftes pentøy ut med stellefrakk, munnbind og hansker.

– I starten var det ganske rart å skulle hente en død person, men jeg fikk høre at du vet om du passer i jobben eller ikke etter to uker. Jeg ble vant til det.

Når Eivind skal hente døde, har han med seg bodybag som han pakker liket inn i, tilfelle det er mye væske. Han legger personen på en bære og stropper dem fast. Eivind og kollegaen bruker bæreseler om nødvendig når de løfter den døde ned til bilen. Det kan bli tungt å gå mange etasjer med liket.

– Det er veldig viktig at pårørende får den tiden de trenger, og at de er klare når vi tar med den avdøde. Samtalene kan bli lange og det er viktig å skape trygge rammer, samtidig som man må vurdere når man skal ta initiativ til å fullføre jobben vi har kommet for å gjøre.

Hvor mange utrykninger det blir i løpet av en vakt varierer, men antall dødsfall er høyest på starten av året.

– Det er flest sånn rett over nyttår. Mange har kanskje ventet til etter jul og nyttår for familiens skyld.

Han titter ut vinduet.

– Jeg har møtt på mye ensomhet gjennom denne jobben. Folk som har ligget døde lenge før vi henter dem.

USIKKERHET: – Vi rykker ut på telefon fra politiet eller pårørende. Du vet aldri hva du møter på en sånn vakt, sier Eivind.

Jeg tror kanskje det var forventningene til hvordan liket skulle se ut som var verst

Eivind Svenningsen, begravelsesagent

MYE VÆSKE: Når Eivind skal hente døde, har han med seg bodybag som han pakker liket inn i, tilfelle det er mye væske. Han legger personen på en bære og stropper dem fast.

Frakter lik

– Mitt første møte med døden på jobben var da jeg skulle frakte et lik ned i kjølerommet. Jeg syntes det var rart først. Jeg var jo ikke vant til å jobbe med døde mennesker.

Karianne Karlsen (24) jobber som vekter på Aker og Ullevål sykehus.

Den døde pasienten var blitt stelt av sykepleierne, og tildekket da hun løftet liket fra sykesengen og over på trallen. Karianne hadde aldri jobbet med døde mennesker før. På vei ned til kjølerommet gjorde hun alt så forsiktig, skånsomt og respektfullt hun kunne.

– Jeg var bare helt stille, selv om jeg gikk sammen med to sykepleiere. Det føltes riktig å være stille.

Karianne rister på det korte håret så øynene får myse i fred mens hun tenker tilbake. Hun anslår at hun har fraktet døde pasienter ned til kjølerommet rundt ti ganger i løpet av tiden hun har jobbet på sykehus.

– Det er trist og rart å se syke og døde mennesker. Men du kan ikke ta med deg alt hjem og bli truffet av hver enkelt situasjon. Det tror jeg ikke er sunt. Man får et litt rart forhold til det, sier hun.

Karianne jobber også med pårørende til de dødssyke pasientene.

– Det kan være mye frustrasjon blant syke og pårørende som forstår at det ikke går den veien de ønsker, forteller Karianne.

24-åringen snakker med rolig stemme. Som vekter på sykehus kommer hun tett på de pårørendes reaksjoner, og står ofte midt i stormen av følelser.

– Det kan være lett å legge skylden på en lege eller sykepleier når man er frustrert. Da kommer jeg inn som en trygghet for sykepleierne dersom noen skulle opptre aggressivt. Det har jeg opplevd før.

Karianne mener det skal være rom for å reagere ulikt.

– Sykdom og død er utrolig sårbart. Jeg vet ikke alltid hvordan jeg skal reagere. Om det mennesket du står overfor trenger trøst, eller om de bare vil være alene. Så gjennom årene har jeg måttet prøve meg litt frem.

EMOSJONELT SLITSOMT: – Det kan være veldig emosjonelt slitsomt å måtte være så «på» i jobben. Men det er som hvis du står i en butikk og smiler hele dagen, da kan du også være litt tomt når du kommer hjem, sier Karianne.

Man får et litt rart forhold til døden

Karianne Karlsen, vekter

UNDRES: – Hvis det er lenge siden jeg har jobbet kan jeg ta meg selv i å lure på hvordan det går med dem, eller om de fortsatt lever, sier Eline.

Nå har jeg nok blitt mye mer herdet og synes det er fint å skulle følge noen til døden

Eline Vøybu, pleieassistent

SKALL: Eline forteller at hun har vært med på å stille døde to ganger, og beskriver det som at kun skallet er igjen.

Siste fase

På hvert sitt sykehjem møter Eline Vøybu (21) og Johannes Wedul Wiig (26) mennesker i sin siste fase av livet, og holder dem i hånden helt til de sovner inn.

– Det er veldig fint å få være med helt til slutten. Men det er rart å stille en kropp hvor ikke personen er lenger.

Eline jobber som pleieassistent på et sykehjem i Bærum. Hun flyr nedover gangen i helhvitt fra topp til tå. Det lukter av antibac og salver. Hun smetter inn på et pasientrom.

På et sykehjem i Oslo står rullatorene parkert på rekke og rad i den ene enden av spisestuen.

Det er lunsjtid for de gamle på hjemmet hvor Johannes har jobbet de siste fire årene.

Han banker høflig på hos en av beboerne for å minne henne på at det er tid for mat. Men samtalen sklir raskt over i andre temaer.

– Jeg vil ikke ha noe... Der er vi da vi gifta oss! sier den lille damen og peker opp på et bryllupsbilde i svart-hvitt på veggen.

Johannes nærmest roper tilbake med dyp stemme at hun var fin i bryllupet, og at det er hun fortsatt. Hun svarer at hun kanskje har lyst på litt sjokolademelk likevel, og de går arm i arm til spisestuen, selv om hun rekker Johannes til hofte.

– Jeg snakker ikke så mye om død med beboerne. Jeg prøver å styre samtalen litt unna vonde ting, og heller snakke om hvordan livet har vært.

LIVET: – Jeg snakker ikke så mye om død med beboerne. Jeg prøver å styre samtalen litt unna vonde ting, og heller snakke om hvordan livet har vært sier Johannes.

Jeg syntes det var veldig rart at det var et levende menneske der det ene sekundet, og så kjente du plutselig på hele rommet at personen ikke var der lenger

Johannes Wedul Wiig, pleieassistent

BEGRAVELSE: Johannes pleier ofte å gå i begravelsene til pasientene som har gått bort. – Du blir nesten kjent med dem på nytt, sier han.

Bare skallet igjen

Eline forteller at hun har vært med på å stille døde to ganger, og beskriver det som at kun skallet er igjen. Hun opplever ofte at noen dør på jobb.

– En dag da det gikk mot slutten for en pasient og jeg ikke var satt opp på vakt, kom jeg innom utenom arbeidstid for å si farvel til henne, sier Eline stille.

– Man merket veldig at hun var borte i tiden etterpå. Hun var så sentral på avdelingen. Skravlet alltid masse i stua. Det var rart da det kom noen andre og tok over rommet hennes. Når man skulle inn å gjøre stell, var det plutselig noen andre der. Det tar litt tid å venne seg til, sier hun.

På sykehjemmet der Johannes jobber trenger vårsola seg helt inn i de dypeste rynkene til de gamle ansiktene rundt bordet, og tykke brilleglass sender strålene i retur. På bordet står blomster og bunnen av en melkekartong med karse i, kreativt dekorert av små hender som var på besøk tidligere på dagen.

Johannes har også opplevd mange dødsfall på avdelingen gjennom årenes løp. Første gangen husker han spesielt godt.

– Jeg syntes det var veldig rart at det var et levende menneske der det ene sekundet, og så kjente du plutselig på hele rommet at personen ikke var der lenger.

Blikket hans blir hengende igjen et sted langt borti rommet. Han forklarer at pasienten blir stelt og skiftet på, etter at pårørende har fått den tiden de trenger. Så trilles de avdøde på kjølerom.

– Det føles litt rart. Jeg prøver å ta avstand fra det på en måte. Men selv om jeg distanserer meg noe, er det fortsatt like mye respekt for det mennesket som ligger der. Det forsvinner ikke.

Rommet med utsikt

Eline rusler videre inn i spisestuen, hvor et lite hvitt hode har tiltrukket oppmerksomheten hennes.

– Jeg har vondt i dag. Hvorfor har jeg så vondt? spør en kvinnelig beboer.

Øyelokkene har lagt seg over halve øyet, men hun titter under dem og opp på Eline.

– Du er gammel i kroppen din, men du får smertestillende, sier Eline, som har satt seg på huk slik at de kan se rett på hverandre i stedet. Hun kysser henne på kinnet og avslutter etter en liten stund med et «sees!».

– Jeg tror jobben har endret synet mitt på døden, sier hun når hun er tilbake.

– Nå har jeg nok blitt mye mer herda, og synes det er fint å skulle følge noen inn i døden.

Rullatorene har blitt fulgt ut én etter én, til spisestua på Vinderen bo- og servicesenter igjen står tom. Johannes går bortover gangen i gode joggesko, som knirker helt til han stopper i enden.

– Hun hadde rommet med best utsikt. Hun døde for to uker siden, sier han og titter bort på døren som vokter utsikten over hele Blindern.

Plutselig åpner den seg, og den nye beboeren lirer seg ut av døren, noe forfjamset over at det stod noen og ventet på henne på andre siden.

– Hei du! sier Johannes med en tone som virker som om de har kjent hverandre hele livet.

– Skal du være med meg på en liten tur?

magasin@universitas.no

FØRTIDSPENSJONERT

DA DET BLE SLUTT MED
KJÆRESTEN FLYTTET MAREN SAEDI
(25) TIL HELGELANDSKYSTEN OG
OVERTOK ET LANDHANDLERI.

TEKST OG FOTO: **Marthe Thu**

Båten fra Bodø til Myken tar fem timer. I fiskeværer på Helgelandskysten er det femten fastboende. Det er påske og båten stopper innom nærmere tjue små øyer. På hver kai står folk og venter spent på familie og venner. På en av kaiene står min venninne Maren.

– Jeg tror mange synes livet mitt her ute virker litt LOL. Iblant vitser jeg med venner om at jeg har førtidspensjonert meg. Likevel føler jeg meg veldig heldig. Ja, Myken trenger at jeg driver denne lille butikken, men jeg trenger Myken minst like mye. Å kjenne på at man betyr noe og bidrar er en så digg følelse, at for meg er det ikke et stort offer at lørdagskveldene er byttet ut med pils og solnedgang i eget selskap, fremfor å vake rundt brisen på Youngstorget, sier Maren.

magasinet@universitas.no

**Jeg tror mange synes livet
mitt her ute virker litt LOL.**

Maren Saedi, kostymedesigner/
landhandler

MYKEN

- En øygruppe i Nordland, 32 km fra nærmeste fastland
- Består av rundt 40 små øyer, holmer og skjær
- Myken har i dag 15 fastboende

” Taiwan er en av «De fire tigrene» – de små nasjonene i Øst-Asia som på rekordtid ble industrialisert og utviklet seg til store aktører i verdensøkonomien. Likevel holder nasjonen fast på tradisjonene og i gatebildet blandes templer med skyskrapere.

Eirik Bryhn Jacobsen, fotograf